

مدل ساختاری نقش مستقیم و غیر مستقیم طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه بر اضطراب اجتماعی با میانجی‌گری تنظیم هیجان

آمنه امامی عزت^۱، تورج هاشمی^۲، مجید محمود علیلو^۳

مقاله پژوهشی

چکیده

زمینه و هدف: اختلال اضطراب اجتماعی، شایع‌ترین نوع اختلالات اضطرابی است که به عملکرد و روابط اجتماعی فرد آسیب می‌رساند. از جمله عوامل مؤثر در ابتلا و تداوم این اختلال، طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه و نقایص در تنظیم هیجان است. هدف از پژوهش حاضر، آرایه مدل ساختاری نقش مستقیم و غیر مستقیم طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه بر اضطراب اجتماعی با میانجی‌گری تنظیم هیجان بود.

مواد و روش‌ها: مطالعه حاضر به صورت توصیفی-همبستگی انجام شد. جامعه آماری پژوهش، کلیه دانشجویان دانشگاه تبریز را تشکیل می‌داد که از بین آن‌ها تعداد ۳۰۰ نفر به شیوه خوشه‌ای چند مرحله‌ای انتخاب شدند و برای جمع‌آوری داده‌ها از پرسش‌نامه طرح‌واره ناسازگار Young، اضطراب اجتماعی Kanwar، تنظیم هیجان Gross و John و جهت تحلیل داده‌ها از روش تحلیل مسیر استفاده گردید.

یافته‌ها: طرح‌واره‌های بریدگی / طرد، خودگردانی / عملکرد مختل، محدودیت مختل، دیگر جهت‌مندی و گوش به زنگی بیش از حد و بازداری، به واسطه تنظیم هیجانی نقش مثبت و معنی‌دار در نشانه‌های اضطراب اجتماعی داشت ($P < 0/01$). از سوی دیگر، در بین طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه نقش گوش به زنگی، خودگردانی / عملکرد مختل و بریدگی / طرد در اضطراب اجتماعی، برجسته‌تر از طرح‌واره‌های محدودیت مختل و دیگر جهت‌مندی بود.

نتیجه‌گیری: اضطراب اجتماعی نه تنها از بدکارکردی شناختی در قالب طرح‌واره‌های ناسازگار تأثیر می‌پذیرد، بلکه نشانه‌های این اختلال به واسطه بدتنظیمی‌های هیجانی، تشدید می‌شود؛ به نحوی که اثرات منفی شناخت‌واره‌های معیوب بر اضطراب اجتماعی از طریق عملکرد معیوب تنظیم هیجانی افزون‌تر شده و باعث تشدید علائم اضطراب اجتماعی می‌گردد.

واژه‌های کلیدی: اضطراب اجتماعی، تنظیم هیجان، طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه

ارجاع: امامی عزت آمنه، هاشمی تورج، محمود علیلو مجید. مدل ساختاری نقش مستقیم و غیر مستقیم طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه بر اضطراب اجتماعی با میانجی‌گری تنظیم هیجان. مجله تحقیقات علوم رفتاری ۱۳۹۵؛ ۱۴ (۳): ۳۳۹-۳۴۷

پذیرش مقاله: ۱۳۹۵/۶/۳۰

دریافت مقاله: ۱۳۹۵/۵/۲۱

تشکیل شده است. افراد از طریق روابط بین فردی اولیه‌ای که در کودکی دارند، طرح‌واره‌هایی را درباره دنیای اجتماعی شکل می‌دهند. این طرح‌واره‌ها بر پردازش تجارب بعدی تأثیر می‌گذارد و نقش عمده‌ای در تفکر، احساس، رفتار و نحوه برقراری ارتباط افراد با دیگران بازی می‌کند و به گونه‌ای متناقض و اجتناب‌ناپذیر، زندگی بزرگسالی را به شرایط ناگوار دوران کودکی می‌کشاند که اغلب برای افراد زیان‌بخش بوده است (۴). نتیجه این که، طرح‌واره‌ها و روابط اولیه فرد بر رشد شخصیت وی تأثیر زیادی می‌گذارد و بعدها به عنوان یک فیلتر در تفسیر نشانه‌های اجتماعی عمل می‌کند (۵). از این‌رو، در یک موقعیت اجتماعی این طرح‌واره‌ها فعال شده و از طریق ایجاد دور باطل به تداوم هراس اجتماعی منجر می‌گردد. این طرح‌واره‌ها در پنج حوزه طبقه‌بندی می‌شود که شامل بریدگی و طرد (Disconnection/Rejection)، خودگردانی و عملکرد مختل (Impaired autonomy and performance)، محدودیت‌های

مقدمه

مشکلات هیجانی، درصد بالایی از افراد را در جوامع مختلف مبتلا می‌کند. اضطراب اجتماعی (Social anxiety disorder) یکی از مشکلات اصلی هیجانی است که حیطه‌هایی از کارکرد فرد را دچار مشکل می‌کند (۱). ویژگی اصلی این اختلال ترس یا اضطراب شدید یا قابل توجه از موقعیت‌های اجتماعی است که احتمال دارد در آن‌ها فرد مورد موشکافی دیگران قرار گیرد (۲). تئوری‌های نظری نشان می‌دهد که تخریف‌های شناختی و رفتارهای اجتنابی موجب ایجاد و تداوم نشانگان SAD (Seasonal affective disorder) می‌شود (۳). از این‌رو، یکی از عوامل تأثیرگذار در ابتلا به SAD طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه (Early maladaptive schemas) است. این توضیح که طرح‌واره‌ها درون‌مایه یا الگوهای فراگیر و عمیقی درباره خود و دیگران هستند که به شدت ناکارآمد بوده و از خاطرات، هیجان‌ها، باورها و احساس‌های بدنی

۱- کارشناس ارشد، گروه روان‌شناسی بالینی، دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی، دانشگاه تبریز، تبریز، ایران

۲- دانشیار، گروه روان‌شناسی، دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی، دانشگاه تبریز، تبریز، ایران

۳- استاد، گروه روان‌شناسی بالینی، دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی، دانشگاه تبریز، تبریز، ایران

Email: amenehemami463@yahoo.com

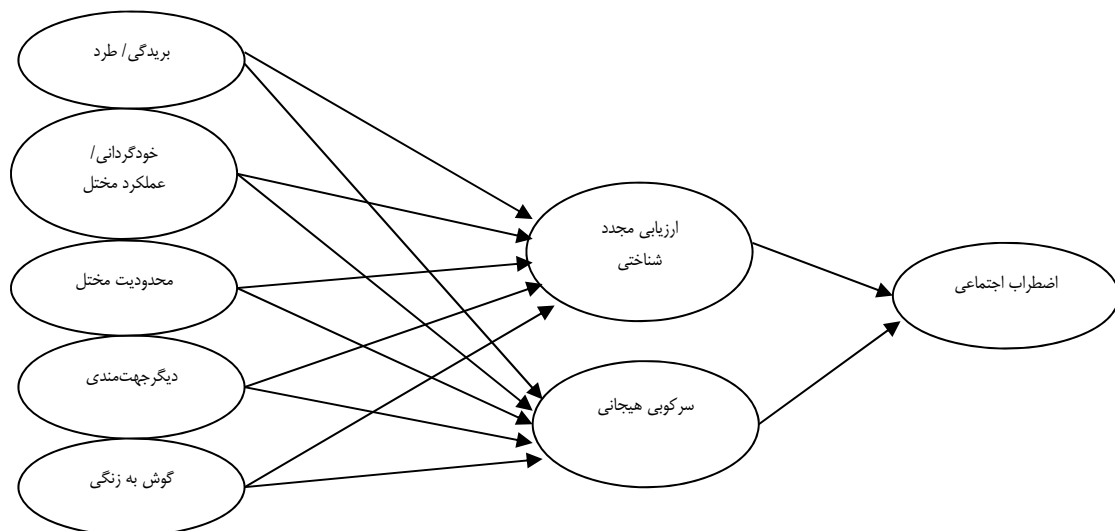
نویسنده مسؤول: آمنه امامی عزت

هیجان است (۳) و در پایان فرایند تولید هیجان رخ می‌دهد (۱۶). مشکلات در تنظیم هیجانی در اختلال اضطراب اجتماعی، هم در سطح درون فردی و هم در سطح میان فردی گزارش شده است (۱۷)؛ به طوری که افراد با اضطراب اجتماعی خزانه محدودی از راهبردهای تنظیم هیجان را دارا بوده و نقایصی دارند که با ابعادی از اختلال اضطراب اجتماعی در ارتباط هستند (۱۸). چنین به نظر می‌رسد که در بدکارکردی تنظیم هیجان، نقش طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه نیز قابل توجه است؛ چرا که این طرح‌واره‌ها زمینه را برای به کارگیری راهبردهای ناسازگانه تنظیم هیجان مهیا می‌کند. در این راستا، یافته‌ها نشان می‌دهد که بین طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه و راهبرد مقابله‌ای اجتناب رابطه وجود دارد (۱۹). طبق نظریه شناختی Beck وجود طرح‌واره‌ها یا باورهای شناختی منفی عامل خطری برای ابتلا به اختلالات اضطرابی است. بدین معنی که وقتی رویداد استرس‌زا رخ می‌دهد، طرح‌واره‌های شناختی منفی فعال می‌شود و بر تفسیری که افراد از رویدادها دارند، اثر می‌گذارد. در نتیجه، به راه افتادن نشانه‌های اضطراب اجتماعی منجر می‌شود (۷). بنابراین، تحت تأثیر این طرح‌واره‌ها، آن‌ها قبل از ورود به موقعیت در مورد این که چگونه رفتار درستی داشته باشند، به نشخوار فکری می‌پردازند، اما در مورد توانایی انجام این کارها احساس عدم امنیت می‌کنند و می‌ترسند که از نظر اجتماعی بی‌کفایت به نظر برسند (۲۰). این نشخوار فکری محتوای شکست‌های اجتماعی را برجسته کرده و عملکرد ضعیف را پیش‌بینی می‌کند. این کارها می‌تواند باعث اجتناب کامل شخص از موقعیت گردد یا در حالی فرد وارد موقعیت شود که در قبل بر خودش متمرکز شده است. از آنجایی که اجتناب یکی از راهبردهای تنظیم هیجان است، می‌توان چنین برداشت کرد که بین طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه و بدکارکردی تنظیم هیجان رابطه مثبت وجود دارد. با این حال، این روابط به طور مشخص در پژوهش‌های بعدی تصریح نشده است. مبتنی بر این یافته‌ها و بر اساس تبیین‌های به عمل آمده، چنین به نظر می‌رسد که روابط بین طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه و اضطراب اجتماعی از یک سو و نیز رابطه بین بدکارکردی‌های تنظیم هیجان و اضطراب اجتماعی از سوی دیگر، چندان روشن نیست. از این رو، سؤال این پژوهش ناظر بر این چارچوب است که بین طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه و اضطراب اجتماعی چه رابطه‌ای وجود دارد؟ آیا در فرایند اثرگذاری طرح‌واره‌های ناسازگار بر نشانه‌های اضطراب اجتماعی می‌توان نقش میانجی را برای تنظیم هیجانی در نظر گرفت؟ به عبارت دیگر، آیا مدل مفهومی زیر با مدل اندازه‌گیری شده برازش دارد؟ در مدل ۱ مدل مفهومی مورد نظر ارائه شده است (شکل ۱).

مواد و روش‌ها

طرح پژوهش حاضر با توجه به موضوع، اهداف و فرضیه‌های مورد نظر از نوع پژوهش‌های توصیفی-همبستگی بود. جامعه آماری پژوهش را کلیه دانشجویان دانشگاه تبریز در سال تحصیلی ۹۳-۹۲ در بر گرفت. با توجه به نوع پژوهش و تعداد متغیرهای مورد مطالعه، از جامعه مورد مطالعه تعداد ۳۰۰ نفر به روش نمونه‌گیری تصادفی خوشه‌ای انتخاب شدند. نظر به این که جامعه مورد مطالعه از نظر رشته‌های تحصیلی دارای مرزهای تفکیک شده بود، از این رو، برای انتخاب نمونه معرف از روش نمونه‌گیری تصادفی خوشه‌ای چندمرحله‌ای استفاده شد که در این فرایند ابتدا از بین دانشکده‌های موجود، پنج دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی، کشاورزی، علوم طبیعی، علوم انسانی و فنی مهندسی انتخاب و از هر دانشکده دو کلاس به طور تصادفی انتخاب شد تا نمونه مورد نظر محقق گردد.

مختل (Impaired limited)، دیگر جهت‌مندی (Other directedness) و گوش به زنگی بیش از حد و بازداری (Overvigilance/Inhibition) است. آن‌ها نقش عمده‌ای در چگونگی تفکر، احساس و ارتباط با دیگران ایفا می‌کنند؛ به طوری که افراد مبتلا به اضطراب اجتماعی دارای سطوح بالاتری از طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه هستند (۶، ۷). در این راستا پژوهش‌های متعددی نشان می‌دهد که بین اضطراب اجتماعی و میزان طرح‌واره‌های ناسازگار رابطه وجود دارد؛ به گونه‌ای که نقش مثبت و معنی‌دار طرح‌واره‌های راه‌شدگی/بی‌ثباتی (Abandonment/Instability) و بازداری هیجانی (Emotional inhibition) (۸، ۶)، بی‌اعتمادی/بد رفتاری (Mistrust/Abuse)، محرومیت هیجانی (Emotional deprivation)، نقص و شرم (Defetivation/Shame)، انزوای اجتماعی/بیگانگی (Social isolation/Alienation)، استحقاق/بزرگ منشی (Entitlement/Grandiosity) (۱۰-۸)، وابستگی/بی‌کفایتی (Dependence/Incompetence)، آسیب‌پذیری نسبت به ضرر یا بیماری (Vulnerability to harm or illness)، خودتحوّل نیافته/گرفتار (Enmeshment/Undeveloped self)، شکست (Failure)، منفی‌گرایی/بدبینی (Negativity/Pessimism)، معیارهای سرسختانه/عیب‌جویی افراطی (Unrelenting standards/Hypercriticism) و تنبیه (Punitiveness) (۱۰، ۸)، اطاعت (Subjugation)، ایثار (Self-sacrifice)، پذیرش‌جویی/جلب توجه (Approval-seeking/Recognition-seeking) (۱۰) در این اختلال مشهود است. نکته این که طرح‌واره استحقاق با اضطراب اجتماعی رابطه معکوس دارد. بدین معنی که استحقاق پایین با اضطراب اجتماعی بالا مرتبط است (۹). همچنین، یافته‌های پژوهش دیگری بیانگر این نکته است که بین طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه و نشانگان اضطراب و افسردگی همبستگی وجود دارد (۱۱)؛ به طوری که طرح‌واره نقص و شرم به تنهایی ۲۱ درصد از واریانس نشانگان اضطراب فوبیک را تشکیل می‌دهد (۱۲). در این راستا، نتایج حاصل از پژوهشی نشان می‌دهد که بین طرح‌واره‌های وابستگی، انزوای اجتماعی، شکست، آسیب‌پذیری، اطاعت و ایثار با نشانه‌های اضطراب رابطه معنی‌دار وجود دارد (۱۳). از این رو، وقتی افراد با محیط‌هایی که یادآور خاطرات کودکی است، روبرو می‌شوند، طرح‌واره‌ها برانگیخته شده و فرد مورد هجوم و سیطره عواطف منفی شدید قرار می‌گیرد (۴). محققان بسیاری معتقدند که اختلال اضطراب اجتماعی، بدتنظیمی هیجان یا مشکلاتی در تنظیم هیجان را به همراه دارد (۱۴). نکته این که تنظیم هیجان (Emotion regulation) به دسته‌ای از فعالیت‌ها اشاره دارد که به فرد اجازه می‌دهد تا ماهیت و جهت پاسخ‌های هیجانی خود را مورد نظارت، ارزیابی و تغییر قرار دهد تا بتواند اهداف خود را دنبال کند و واکنش مناسبی به درخواست‌های محیطی نشان دهد (۱۵). در این راستا، Gross دو راهبرد اساسی تنظیم هیجان را معرفی نموده که شامل ارزیابی مجدد شناختی (Cognitive reappraisal) و سرکوبی هیجانی (Emotional suppression) است (۱۶). ارزیابی مجدد شناختی یعنی چارچوب‌دهی مجدد به ادراک که موجب می‌شود تا تأثیر یک موقعیت هیجانی افزایش یا کاهش یابد و تغییر تفسیر اطلاعاتی که هیجان را بر می‌انگیزد، اتفاق افتد. به نوعی این ارزیابی در ابتدای فرایند تنظیم هیجان رخ می‌دهد. راهبرد دیگر، سرکوبی هیجانی می‌باشد که بازداری از ابراز احساسات درونی و واکنش‌های هیجانی به یک موقعیت از طریق کاهش دادن یا جلوگیری از ابراز

شکل ۱. مدل مفروض مسیرهای روابط علی بین طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه، سرکوبی هیجانی و اضطراب اجتماعی

و دو نیمه کردن در کل نمونه به ترتیب ۰/۹۱ و ۰/۸۶، در دختران ۰/۸۷ و ۰/۸۴ گزارش شد. میزان ضریب Cronbach's alpha برای همه عامل‌ها بالاتر از ۰/۸۱ و برای کل پرسش‌نامه ۰/۹۱ به دست آمد (۲۳).

یافته‌ها

در راستای توصیف داده‌های مربوط به متغیرها از شاخص‌های مرکزی و پراکندگی بالاخص میانگین و انحراف استاندارد استفاده شده است. مقادیر مربوط به این شاخص‌ها در جدول ۱ درج شده است.

مندرجات جدول ۱ نشان می‌دهد:

الف) مردان نسبت به زنان از طرح‌واره‌های بریدگی / طرد، خودگردانی / عملکرد مختل، محدودیت مختل بیشتر استفاده نموده و توزیع آن‌ها در هر دو گروه بهنجار است.

ب) مردان نسبت به زنان از طرح‌واره‌های دیگر جهت‌مندی و گوش به زنگی کمتر استفاده نموده و توزیع آن‌ها در هر دو گروه نرمال و طبیعی است.

ج) مردان نسبت به زنان از علایم اضطراب اجتماعی کمتری برخوردار بوده و توزیع آن در هر دو گروه بهنجار است.

د) مردان نسبت به زنان از راهبردهای ارزیابی مجدد کمتر استفاده نموده و توزیع آن در هر دو گروه بهنجار است.

ه) مردان نسبت به زنان از سرکوبی هیجان بیشتری استفاده می‌کنند و توزیع آن در هر دو گروه بهنجار است.

و) مردان نسبت به زنان از عملکرد پایینی در تنظیم هیجان برخوردارند و توزیع آن در هر دو گروه بهنجار است.

در راستای تحلیل داده‌های مربوط به هدف پژوهشی از روش تحلیل مسیر استفاده شد. بر این اساس، ابتدا ضریب همبستگی متغیرهای مورد مطالعه محاسبه گردید. سپس، مدل اندازه‌گیری شده در قالب روابط ساختاری بین متغیرها مورد بررسی قرار گرفت. نتایج این تحلیل‌ها در قالب ماتریس همبستگی در جدول ۲ و مدل مسیرهای علی در شکل ۲ ارایه شد.

دانشجویان پس از دریافت معیارهای ورود، جلب مشارکت افراد، توجیه هدف پژوهش و پاسخگویی به سؤالات احتمالی از طرف محقق، ابزارهای پژوهش را تکمیل نمودند. ملاک ورود به پژوهش حاضر، دانشجو بودن شرکت‌کنندگان در پژوهش بود. پس از جمع‌آوری پرسش‌نامه‌ها و استخراج داده‌ها، برای تحلیل داده‌ها از شاخص‌های توصیفی پراکندگی و تمایل مرکزی بالاخص میانگین و انحراف استاندارد استفاده شد. از سوی دیگر، جهت تحلیل داده‌های مربوط به فرضیه پژوهشی از روش مدل‌یابی معادلات ساختاری استفاده شد. بر این اساس، ابتدا ضریب همبستگی متغیرهای مورد مطالعه محاسبه گردید و سپس، مدل اندازه‌گیری شده در قالب روابط ساختاری بین متغیرها به روش مدل‌یابی معادلات ساختاری مورد بررسی قرار گرفت و نیز تحلیل اثرات غیر مستقیم از طریق آزمون Bootstrap انجام شد. به منظور جمع‌آوری داده‌های پژوهش از سه ابزار استفاده شد: مقیاس اختلال اضطراب اجتماعی (Social phobia inventory): این مقیاس نخستین بار به منظور ارزیابی فوبی اجتماعی یا همان اختلال اضطراب اجتماعی تهیه گردید و یک مقیاس خودسنجی ۱۷ ماده‌ای می‌باشد که دارای سه مقیاس فرعی ترس، اجتناب و ناراحتی فیزیولوژیک است (۲۱). پرسش‌نامه تنظیم هیجان (Emotion regulation questionnaire): این پرسش‌نامه دارای ۱۰ گویه بوده و دو خرده مقیاس دارد که عبارتند از الف- سرکوبی هیجانی و ب- ارزیابی مجدد هیجانی. آزمودنی به هر گویه این پرسش‌نامه بر اساس مقیاس هفت درجه‌ای لیکرت از کاملاً موافق تا کاملاً مخالف پاسخ می‌دهد. از نظر همسانی درونی برای عامل بازداری هیجانی در طول چهار بار اجرای مختلف از طریق ضریب Cronbach's alpha به ترتیب ۰/۷۳، ۰/۶۸ و ۰/۷۶ به دست آمده است (۲۲). مقیاس طرح‌واره‌های ناسازگار Young (Young schema questionnaire): این پرسش‌نامه توسط Young ساخته شد که دارای ۹۰ ماده است و ۱۸ حیطه از طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه را اندازه می‌گیرد. هر ماده به کمک مقیاس درجه‌بندی شش گزینه‌ای نمره‌گذاری می‌شود. در ایران روایی و پایایی پرسش‌نامه طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه به روش ضریب Cronbach's alpha

جدول ۱. شاخص‌های مرکزی و پراکندگی متغیرها

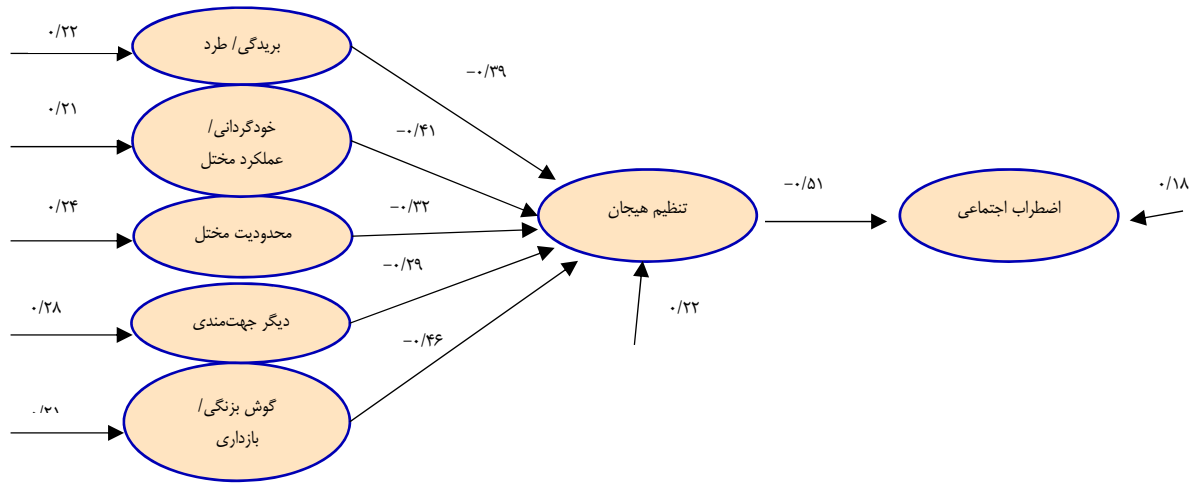
مقدار P	آماره Kolmogorov-Smirnov	انحراف استاندارد \pm میانگین	تعداد آمودنی	گروه	متغیرها
۰/۲۸	۱/۲۱	۲۶/۳۰ \pm ۷/۱۰	۹۸	مرد	بریدگی / طرد
۰/۲۱	۱/۱۹	۲۵/۳۷ \pm ۸/۷۰	۱۹۵	زن	
۰/۱۱	۱/۷۱	۴۴/۹۴ \pm ۱۳/۰۶	۹۸	مرد	خودگردانی / عملکرد مختل
۰/۲۸	۱/۲۰	۳۹/۸۸ \pm ۱۲/۸۸	۱۹۵	زن	
۰/۳۸	۱/۱۱	۳۱/۴۳ \pm ۶/۷۳	۹۸	مرد	محدودیت مختل
۰/۳۹	۱/۰۹	۳۰/۸۵ \pm ۷/۴۱	۱۹۵	زن	
۰/۲۵	۱/۳۹	۴۴/۸۴ \pm ۹/۴۱	۹۸	مرد	دیگرجهت‌مندی
۰/۴۱	۱/۰۶	۴۵/۲۴ \pm ۹/۹۷	۱۹۵	زن	
۰/۲۰	۱/۵۲	۴۶/۶۹ \pm ۸/۹۳	۹۸	مرد	گوش به زنگی / بازداری
۰/۱۸	۱/۴۸	۴۸/۲۷ \pm ۱۰/۵۸	۱۹۵	زن	
۰/۲۴	۱/۳۲	۲۰/۰۵ \pm ۱۱/۰۲	۹۸	مرد	اضطراب اجتماعی
۰/۲۱	۱/۴۱	۲۰/۰۱ \pm ۱۳/۱۹	۱۹۵	زن	
۰/۳۵	۱/۱۵	۳۸/۹۵ \pm ۵/۷۰	۹۸	مرد	ارزیابی مجدد شناختی
۰/۳۶	۱/۱۸	۳۹/۵۰ \pm ۶/۰۳	۱۹۵	زن	
۰/۴۴	۱/۰۲	۱۹/۰۵ \pm ۴/۲۳	۹۸	مرد	سرکوبی هیجان
۰/۳۸	۱/۱۱	۱۹/۲۱ \pm ۵/۲۷	۱۹۵	زن	
۰/۳۴	۱/۳۱	۳۸/۹۵ \pm ۸/۳۸	۹۸	مرد	تنظیم هیجان
۰/۳۶	۱/۲۴	۳۹/۵۰ \pm ۹/۹۰	۱۹۵	زن	

الف) تنظیم هیجان و اضطراب اجتماعی از هم تغییری قابل توجهی برخوردارند و این هم تغییری در جهت منفی است.
 ب) طرح‌واره‌های بریدگی / طرد، خودگردانی / عملکرد مختل، محدودیت مختل و گوش به زنگی با اضطراب اجتماعی دارای هم‌تغییری چشمگیری بوده و این هم‌تغییری در جهت منفی است.
 ج) طرح‌واره‌های ناسازگار و تنظیم هیجان از هم تغییری قابل توجهی برخوردار بوده و این هم تغییری در جهت منفی است.
 د) طرح‌واره‌های ناسازگار با ترس، اجتناب و علایم فیزیولوژیک ترس از هم تغییری قابل ملاحظه‌ای برخوردارند و این هم تغییری در جهت مثبت است.
 مندرجات مدل مسیرهای علی نشان می‌دهد که:
 الف) طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه نقش منفی و معنی‌دار در تنظیم هیجانی دارد.

ب) تنظیم هیجانی نقش منفی و معنی‌دار در اضطراب اجتماعی دارد.
 ج) مدل اندازه‌گیری شده با مدل نظری برازش دارد؛ چرا که مقدار خطای برآورد میانگین استاندارد (Root mean square error of approximation) یا RMSEA از حد مطلوب کمتر از ۰/۰۵ برخوردار بوده و نسبت χ^2 / df نیز در حد مطلوب (۵) قرار دارد. از سوی دیگر، مقدار شاخص نیکویی برازش (GFI) یا Goodness of fit index، شاخص نیکویی برازش اصلاح شده (AGFI) یا Adjusted goodness of fit index، شاخص تطبیقی (CFI) یا Comparative fit index) و شاخص برازش هنجار شده (NFI) یا Normed fit index) از حد مطلوب (۰/۹۰) بالاتر است. بنابراین، می‌توان استنباط کرد که روابط ساختاری طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه، تنظیم هیجان و اضطراب اجتماعی در قالب مدل اندازه‌گیری شده معنی‌دار باشد؛ پس، تنظیم هیجان می‌تواند در روابط بین طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه و اضطراب اجتماعی میانجی‌گری کند.

جدول ۲. ماتریس همبستگی متغیرهای مورد مطالعه

متغیرها	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱
اضطراب اجتماعی	۱										
ترس	۰/۶۶	۱									
اجتناب	۰/۷۱	۰/۴۲	۱								
علایم فیزیولوژیک	۰/۶۳	۰/۵۲	۰/۶۱	۱							
سرکوبی هیجانی	۰/۵۵	۰/۴۰	۰/۵۰	۰/۱۷	۱						
ارزیابی مجدد	۰/۳۹	۰/۲۲	۰/۲۷	۰/۰۹	۰/۳۲	۱					
تنظیم هیجان	۰/۴۶	۰/۳۳	۰/۳۱	۰/۲۷	۰/۴۰	۰/۳۵	۱				
بریدگی / طرد	۰/۶۱	۰/۴۷	۰/۳۶	۰/۲۴	۰/۳۲	۰/۱۶	۰/۱۹	۱			
خودگردانی	۰/۵۷	۰/۲۵	۰/۳۴	۰/۱۷	۰/۱۲	۰/۱۵	۰/۲۶	۰/۱۴	۱		
محدودیت مختل	۰/۳۸	۰/۱۰	۰/۱۹	۰/۱۶	۰/۲۳	۰/۲۷	۰/۱۶	۰/۱۷	۰/۱۱	۱	
گوش به زنگی	۰/۵۱	۰/۵۴	۰/۱۵	۰/۲۲	۰/۲۰	۰/۱۸	۰/۱۹	۰/۲۲	۰/۱۲	۰/۰۷	۱

Goodness of fit index (GFI) = 0.94; P = 0.001; $\chi^2/df = 5$; $df = 84$; $\chi^2 = 420$; Root mean square error of approximation (RMSEA) = 0.04
 Normed fit index (NFI) = 0.91; Comparative fit index (CFI) = 0.92; Adjusted goodness of fit index (AGFI) = 0.93

شکل ۲. مسیرهای روابط علی بین طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه، سرکوبی هیجانی و اضطراب اجتماعی

یعنی به کارگیری فزاینده طرح‌واره‌های ناسازگار موجب کاهش به کارگیری راهبردهای مؤثر تنظیم هیجانی شده و با کاهش کاربرد طرح‌واره‌ها به کارگیری راهبردهای مناسب تنظیم هیجانی افزایش می‌یابد. این یافته با نتایج پژوهش‌های دیگر همسو است (۲۶-۲۴، ۱۹). در تبیین این یافته می‌توان بیان داشت که طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه، ژرف‌ترین ساختارهای روانی فرد است که با حوادث منفی و فشارزای زندگی تعامل دارد. در این راستا، نظریه‌های شناختی و نظریه دلبستگی مطرح شده که تجربیات منفی دوران کودکی درونی شده و سبب شکل‌دهی پاسخ‌های کودک به رویدادهای بیرونی می‌شود. مطابق نظر Beck، تجربه کردن سبک والدینی منفی و متجاوز موجب رشد مجموعه‌ای از باورهای منفی انعطاف‌ناپذیر و پیچیده درباره خود، جهان و آینده می‌شود که در برابر تغییر مقاوم است (۲۷). از این رو، وقتی که یک طرح‌واره ناسازگار در اثر مواجهه با موقعیت و محرک‌های برانگیزنده طرح‌واره فعال می‌شود، فرد هیجان‌ها و احساس‌های بدنی را تجربه می‌کند و ممکن است که هشیارانه یا ناهشیارانه، این تجربه را به خاطرات اولیه پیوند دهد. بیماران در اوایل زندگی به منظور انطباق با طرح‌واره‌ها، پاسخ‌ها و شیوه‌های ناسازگاری را به وجود می‌آورند تا مجبور نشوند که هیجان‌های شدید و درماندگی را تجربه کنند (۴).

از طرفی، در بررسی روابط علی غیر مستقیم طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه و اضطراب اجتماعی از طریق تنظیم هیجانی از روش Bootstrap استفاده شد. در این روش، چنان چه حد بالا و پایین شاخص Bootstrap در یک جهت باشد، یعنی هر دو مثبت یا هر دو منفی باشد، در آن صورت می‌توان نتیجه گرفت که مسیر علی مورد نظر معنی‌دار است. مندرجات جدول ۳ نتایج آزمون Bootstrap را نشان می‌دهد.

مندرجات جدول ۳ نشان می‌دهد که طرح‌واره‌های بریدگی / طرد، خودگردانی، محدودیت مختل، دیگر جهت‌مندی، گوش به زنگی به واسطه تنظیم هیجانی نقش مثبت و معنی‌دار در نشانه‌های اضطراب اجتماعی داشت. در بین طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه، نقش گوش به زنگی، خودگردانی / عملکرد مختل و بریدگی / طرد در اضطراب اجتماعی، برجسته‌تر از طرح‌واره‌های محدودیت مختل و دیگر جهت‌مندی بود.

بحث و نتیجه‌گیری

هدف از پژوهش حاضر، مدل ساختاری نقش مستقیم و غیر مستقیم طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه بر اضطراب اجتماعی با میانجی‌گری تنظیم هیجان بود. طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه اثر منفی و معنی‌دار در تنظیم هیجانی داشت،

جدول ۳. آزمون Bootstrap روابط علی غیر مستقیم متغیرها

مقدار P	مقدار اثر کلی	خطای استاندارد	میزان سوگیری	شاخص Bootstrap		مسیرهای علی غیر مستقیم
				حد بالا	حد پایین	
0.000	+0.20	0.024	-0.070	+0.1431	+0.1419	بریدگی / طرد ← تنظیم هیجان ← اضطراب اجتماعی
0.000	+0.21	0.041	-0.009	+0.1691	+0.1651	خودگردانی ← تنظیم هیجان ← اضطراب اجتماعی
0.000	+0.16	0.016	-0.015	+0.1842	+0.1835	محدودیت مختل ← تنظیم هیجان ← اضطراب اجتماعی
0.0005	+0.02	0.15	-0.130	+0.1371	+0.1354	دیگر جهت‌مندی ← تنظیم هیجان ← اضطراب اجتماعی
0.0008	+0.01	0.24	-0.140	+0.1456	+0.1448	گوش به زنگی ← تنظیم هیجان ← اضطراب اجتماعی

به طور کلی، یافته حاصل از مسیرهای علی پژوهش حاضر نشان می‌دهد که روابط ساختاری طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه، تنظیم هیجان و اضطراب اجتماعی در قالب مدل اندازه‌گیری شده معنی‌دار بود. از این‌رو، می‌توان چنین بیان داشت که تنظیم هیجان قادر است تا روابط بین طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه و اضطراب اجتماعی را میانجی‌گری کند. به عبارت دیگر، هر پنج حوزه طرح‌واره (بریدگی / طرد، خودگردانی / عملکرد مختل، محدودیت مختل، دیگر جهت‌مندی، گوش به زنگی بیش از حد و بازداری) به واسطه تنظیم هیجانی نقش مثبت و معنی‌دار در نشانه‌های اضطراب اجتماعی داشت. این یافته با پژوهش‌های دیگر همسو است (۳۹-۳۶، ۲۵، ۱۳، ۱۱، ۹). در تبیین این یافته می‌توان بیان داشت که طرح‌واره‌های ناسازگار هم در نتیجه تجارب آسیب‌زا و هم ممکن است در نتیجه حمایت‌های افراطی والدین از کودک به وجود آیند. از این‌رو، می‌توان چنین استدلال کرد که طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه در افراد مبتلا به اضطراب اجتماعی، نتیجه تجارب زاینبخش (نظیر رهاشدگی، محرومیت، تحقیر، نقص در محیط اولیه و حوادث استرس‌زا) بوده است. این طرح‌واره‌ها زمینه‌ساز تفکر تحریف شده و رفتارهای ناکارآمد و نیز هسته اصلی اختلال اضطراب اجتماعی می‌گردد. بر اساس مدل پردازش اطلاعات، پردازش منابع خطر بر پایه تعیین ویژگی‌های محرک‌ها، به خصوص زمانی که محرک‌های محیطی نشانه‌هایی از تهدید را داشته باشد، موجب فعال شدن سیستم انگیزتی می‌شود. از آنجایی که تشخیص ویژگی‌های محرک به صورت زیرآستانه‌ای صورت می‌گیرد، مسیر ارزیابی را تحت کنترل خود درآورده و ممکن است به ادراک آگاهانه تهدید منجر شود. بر طبق این مدل، افراد مبتلا به اضطراب اجتماعی آستانه پایینی برای تشخیص نشانه‌های بیرونی تهدیدهای اجتماعی دارند و این نشانه را بیش از آن چه که است، منفی تفسیر می‌کنند. بنابراین، نشانه‌هایی که می‌تواند برای بسیاری از افراد خنثی و بی‌خطر باشد، برای این افراد اضطراب ایجاد می‌کند (۴۰). بدین معنی که وقتی رویدادهای استرس‌زا رخ می‌دهد یا فرد در موقعیت اجتماعی قرار می‌گیرد، طرح‌واره‌های شناختی منفی فعال می‌شود و بر تفسیری که افراد از رویدادها دارند، اثر می‌گذارد و در نتیجه به راه افتادن نشانه‌های اضطراب منجر می‌گردد (۷). همان‌طور که بیان شد، تحت تأثیر این طرح‌واره‌ها، فرد قبل از ورود به موقعیت در مورد این که چگونه رفتار درستی داشته باشد، به نشخوار فکری (Rumination) می‌پردازد. اما در مورد توانایی انجام این کارها احساس عدم امنیت می‌کند و می‌ترسد که از نظر اجتماعی بی‌کفایت به نظر برسد. این نشخوار محتوای شکست‌های اجتماعی را برجسته کرده و در نتیجه سبب می‌شود که فرد با سه شیوه مقابله‌ای تسلیم اجتناب و جبران نسبت به فعال شدن طرح‌واره‌ها یا به عبارتی، نسبت به هیجان‌های منفی حاصل از آن‌ها واکنش نشان می‌دهد (۲۰). بنابراین، فرد با اجتناب از موقعیت یا سرکوب هیجان‌های تجربه شده به طور موقت اضطراب را کاهش می‌دهد، ولی در دراز مدت سبب تداوم و تشدید اضطراب می‌گردد. با به کارگیری این راهبردها فرصت یادگیری مهارت‌های اجتماعی، به کارگیری راهبردهای سازگارانه تنظیم هیجانی مانند ارزیابی و نیز چالش با باورهایی که در مورد موقعیت‌های اجتماعی دارد را از دست می‌دهد.

از محدودیت‌های پژوهش حاضر این که پژوهش به روی افراد دارای نشانه‌های غیر بالینی انجام گرفت و جامعه مورد مطالعه را دانشجویان تشکیل می‌داد. همچنین، ابرازهای پژوهش از نوع خودگزارشی بود. بنابراین، پیشنهاد می‌شود که در پژوهش‌های آتی برای غربالگری و تشخیص افراد مبتلا به اختلال اضطراب اجتماعی از روش‌های دیگری مانند مصاحبه تشخیصی ساختار

شیوه یا روش‌های مقابله‌ای می‌تواند به صورت شناختی، عاطفی یا رفتاری بروز کند. آن‌ها فرایندهای خودکاری را برای اجتناب از طرواهاها شکل می‌دهند که شامل فرایند اجتناب شناختی (تلاش‌های خودکار برای توقف افکار و تصویرهای ذهنی که می‌تواند طرح‌واره را برانگیزند)، فرایند اجتناب عاطفی (تلاش‌های خودکار یا ارادی برای جلوگیری از احساس‌هایی که به وسیله طرح‌واره برانگیخته می‌شوند) و فرایند اجتناب رفتاری و گرایش برای کناره‌گیری از موقعیت‌ها یا شرایط واقعی زندگی که می‌تواند طرح‌واره‌های دردناک را برانگیزد، از خود واکنش نشان می‌دهد (۲۷). نتیجه این که اجتناب و سرکوبی، راهبردهای متداولی است که افراد مبتلا به اضطراب اجتماعی از آن‌ها در برابر طرح‌واره‌های فعال شده استفاده می‌کنند. آن‌ها می‌خواهند تا زندگی خود را به شکلی نظم بخشند که طرح‌واره‌ها هیچ‌گاه فعال نشوند و در تلاش هستند که بدون آگاهی از طرح‌واره‌ها و تجربه هیجان‌های منفی حاصل از آن زندگی کنند (۱۹).

یافته دیگر حاصل از پژوهش نشان داد که تنظیم هیجان نقش منفی و معنی‌دار در اضطراب اجتماعی دارد. بدین معنی که با افزایش به کارگیری راهبردهای سازگارانه تنظیم هیجان، اضطراب اجتماعی کاهش می‌یابد و برعکس با کاهش راهبردهای مؤثر تنظیم هیجانی، موجب افزایش اضطراب می‌شود. این یافته هم در راستا با پژوهش‌هایی است که افراد اجتماع هراس، اجتناب و سرکوبی را بیشتر از گروه شاهد مورد استفاده قرار می‌دهند (۳۳-۲۸، ۳). بر پایه مدل پردازش تنظیم هیجان، تلاش برای تنظیم هیجان در سطح پایین از طریق ارزیابی مجدد شناختی است که مسیر واکنش‌های هیجانی را تغییر می‌دهد و منجر به واکنش‌های فیزیولوژیک، رفتاری و تجربی به میزان پایین می‌شود. در مقابل، سرکوبی موجب کاهش ابراز رفتار می‌گردد و این در حالی است که تجربه هیجان را کاهش نمی‌دهد، حتی ممکن است که موجب افزایش پاسخ‌های فیزیولوژیک گردد که ناشی از تلاش‌هایی است که برای بازداری هیجان صورت می‌گیرد (۱۶). برای درک کامل‌تر از تنظیم هیجان در اختلال اضطراب اجتماعی، مهم است که چارچوب گسترده‌تری در نظر گرفته شود تا توانایی‌های تنظیم هیجان در آن جای گیرد. راهبردهای تنظیم هیجان، زیرمجموعه‌ای از یک سازه وسیع به نام کفایت هیجانی (Emotional competence) است. کفایت هیجانی به این اشاره دارد که چگونه افراد به طور مؤثر با هیجان‌ها و مشکلات دارای بار هیجانی کنار می‌آیند (۳۴). دو مؤلفه اصلی این سازه عبارت است از: ۱- توانایی تشخیص هیجان‌ها خود فرد، ۲- توانایی مدیریت هیجان‌ها خود. از این‌رو، می‌توان گفت که افراد مبتلا به اختلال اضطراب اجتماعی ممکن است که فاقد توانایی آگاهی از هیجان‌های خود و شناسایی و نیز توانایی برای تنظیم هیجان‌ها باشند. تنظیم هیجان وقتی ناسازگارانه است که نتواند واکنش‌های هیجانی را به شیوه مطلوب تغییر دهد (مثل کاهش عاطفه منفی) یا وقتی که زبان‌های دراز مدت آن (کاهش کارکردهای اجتماعی) بیشتر از منافع کوتاه مدت (کاهش کوتاه مدت اضطراب، آسودگی) باشد. از این‌رو، بدتنظمی هیجان می‌تواند در نتیجه هیجان‌های شدید، فهم محدود از هیجان، واکنش‌های منفی به حالت‌های هیجانی و پاسخ‌های ناسازگارانه برای مدیریت هیجان اتفاق افتد. به نظر می‌رسد که افراد اجتماع هراس، مشکلات زیادی در شناسایی، توصیف هیجان‌ها و نیز آگاهی کمی نسبت به هیجان‌هایی دارند که تجربه می‌کنند (۳۵). آن‌ها توانایی کمتری در پذیرش هیجان‌ها خود دارند که به نوعی سبب افزایش میزان سرکوبی، اجتناب و سایر راهبردهای ناسازگارانه تنظیم هیجان می‌گردد (۹).

سیاسگزاری

بدین وسیله از دانشجویان دانشگاه تبریز که نهایت همکاری را در جهت انجام پژوهش حاضر داشتند، تقدیر و تشکر می‌گردد. برای انجام پژوهش، هیچ کمک مالی از طرف نهاد خاصی دریافت نشد.

یافته استفاده گردد تا نتایج تحت تأثیر حساسیت پرسش‌نامه قرار نگیرد. همچنین، چون پژوهش حاضر به روی نمونه‌ای با نشانه‌های غیر بالینی انجام گرفت، پیشنهاد می‌شود که پژوهش‌های آتی به روی نمونه‌هایی صورت گیرد که حایز نشانگان بالینی اختلال اضطراب اجتماعی هستند و نیز عوامل میانجی دیگری که در این اختلال نقش دارد، مورد بررسی قرار گیرد.

References

1. Bendelow B, Wedekind D. Social phobia. *Nervenzet* 2014; 85: 635-44.
2. American Psychiatric Association. Diagnostic and statistical manual of mental disorders (DSM-5®). Washington, DC: American Psychiatric Pub; 2013.
3. Farmer AS, Kashdan TB. Social anxiety and emotion regulation in daily life: Spillover effects on positive and negative social events. *Cogn Behav Ther* 2012; 41(2): 152-62.
4. Young J, Klosko J, Weishoer ME. Schema therapy: A practitioners guild. Trans. Hamidpour H, Andouz Z. Tehran, Iran: Arjmand Publications; 2012. [In Persian].
5. Ledley DR, Heimberg RG. Cognitive vulnerability to social anxiety. *J Soc Clin Psychol* 2006; 25(7): 755-78.
6. Hinrichsen H, Waller G, Emanuelli F. Social anxiety and agoraphobia in the eating disorders: associations with core beliefs. *J Nerv Ment Dis* 2004; 192(11): 784-7.
7. Hawke LD, Provencher MD. Schema theory and schema therapy in mood and anxiety disorders: A review. *J Cogn Psychother* 2011; 25(4): 257-76.
8. Neshatdoost HT. Examine the relationship between early maladaptive schemas with social anxiety married women in Isfahan. Proceedings of the 1st International Congress of Psychology of Iran; 2014 Feb 17; Tehran, Iran. [In Persian].
9. Pinto-Gouveia J, Castilho P, Galhardo A, Cunha M. Early maladaptive schemas and social phobia. *Cogn Ther Res* 2006; 30(5): 571-84.
10. Shafiei A, Shahvarani M, Shaei Arani S. Comparing the early maladaptive schemas in normal and social anxiety adolescents. Proceedings of the 2nd international anxiety congress; 2014 Oct 1-3; Tehran, Iran. [In Persian].
11. Van Vlierberghe L, Braet C, Bosmans G, Rosseel Y, Bogels S. Maladaptive schemas and psychopathology in adolescence: On the utility of young's schema theory in youth. *Cogn Ther Res* 2010; 34(4): 316-32.
12. Stopa L, Thorne P, Waters A, Preston J. Are the short and long forms of the young schema questionnaire comparable and how well does each version predict psychopathology scores? *J Cogn Psychother* 2001; 15(3): 253-72.
13. Lumley MN, Harkness KL. Specificity in the Relations among Childhood Adversity, Early Maladaptive Schemas, and Symptom Profiles in Adolescent Depression. *Cogn Ther Res* 2007; 31(5): 639-57.
14. Hofmann SG. Cognitive factors that maintain social anxiety disorder: a comprehensive model and its treatment implications. *Cogn Behav Ther* 2007; 36(4): 193-209.
15. Cole PM, Martin SE, Dennis TA. Emotion regulation as a scientific construct: methodological challenges and directions for child development research. *Child Dev* 2004; 75(2): 317-33.
16. Gross JJ. Emotion regulation: affective, cognitive, and social consequences. *Psychophysiology* 2002; 39(3): 281-91.
17. Jazaieri H, Morrison AS, Goldin PR, Gross JJ. The role of emotion and emotion regulation in social anxiety disorder. *Curr Psychiatry Rep* 2015; 17(1): 531.
18. Rusch S, Westermann S, Lincoln TM. Specificity of emotion regulation deficits in social anxiety: an internet study. *Psychol Psychother* 2012; 85(3): 268-77.
19. Bayrami M, Bakhshipor A, Esmaeili A. The relationship between coping styles and early maladaptive schemas in disconnection-rejection and over vigilance-inhibition in young's schema model. *J Life Sci Biomed* 2012; 2(4): 178-81.
20. Harvey VA, Vatzkin A, Mansel V, Shafraan R. Common cognitive behavioral processes in psychological disorders, a new approach to the diagnosis and treatment research. Trans. Bahrami F. Tehran: Danjeh Publication; 2011. [In Persian].
21. Gholizade A. The efficacy of cognitive-behavioral model of Hofman on social anxiety disorder [Thesis]. Tabriz, Iran: University of Tabriz; 2012. [In Persian].
22. Ahmadi E. The structural relationship of awareness and the mediating role of metacognitive and emotion regulation strategies and emotional memories with emotional beliefs and obsessive beliefs [PhD Thesis]. Tabriz, Iran: University of Tabriz; 2012. [In Persian].
23. Nabizadechianeh GH. Emotional temperament and early maladaptive schemas in sclerosis borderline personality disorder, bipolar disorder and normal individuals [Thesis]. Tabriz, Iran: University of Tabriz; 2012. [In Persian].
24. Schultz LT, Heimberg RG. Attentional focus in social anxiety disorder: potential for interactive processes. *Clin Psychol Rev* 2008; 28(7): 1206-21.

25. Camara M, Calvete E. Early maladaptive schemas as moderators of the impact of stressful events on anxiety and depression in university students. *J Psychopathol Behav Assess* 2012; 34(1): 58-68.
26. Muris P. Maladaptive schemas in non-clinical adolescents: relations to perceived parental rearing behaviours, Big Five personality factors and psychopathological symptoms. *Clin Psychol Psychother* 2006; 13(6): 405-13.
27. Anderson EC, Dryman MT, Worthington J, Hoge EA, Fischer LE, Pollack MH, et al. Smiles may go unseen in generalized social anxiety disorder: evidence from binocular rivalry for reduced visual consciousness of positive facial expressions. *J Anxiety Disord* 2013; 27(7): 619-26.
28. Spokas M, Luterek JA, Heimberg RG. Social anxiety and emotional suppression: The mediating role of beliefs. *J Behav Ther Exp Psychiatry* 2009; 40(2): 283-91.
29. Bassaknejad S, Moeeni M, Mehrabizadeh Honarmand M. The relationship between post event processing and cognitive avoidance with social anxiety among students. *J Behav Sci* 2011; 4(4): 23-4.
30. Beyrami M, Akbari E, Ghasempoor A, Azimi Z. An investigation of anxiety sensitivity, meta-worry and components of emotion regulation in students with and without social anxiety. *Journal of Clinical Psychology Studies* 2012; 2(8): 40-69. [In Persian].
31. Werner KH, Goldin PR, Ball TM. Assessing emotion regulation in social anxiety disorder: the emotion regulation interview. *J Psychopathol Behav Assess* 2011; 33(3): 346-54.
32. Llewellyn N, Dolcos S, Iordan AD, Rudolph KD, Dolcos F. Reappraisal and suppression mediate the contribution of regulatory focus to anxiety in healthy adults. *Emotion* 2013; 13(4): 610-5.
33. Sonderland NM. A qualitative exploration of affect organisation in patients with social anxiety disorder [Online]. [cited 2010]; Available from: URL: <https://www.duo.uio.no/bitstream/handle/10852/17950/Hovedoppgave.pdf?sequence=1>
34. Ciarrochi J, Scott G, Deane FP, Heaven PCL. Relations between social and emotional competence and mental health: a construct validation study. *Pers Individ Dif* 2003; 35(8): 1947-63.
35. Amstadter A. Emotion regulation and anxiety disorders. *J Anxiety Disord* 2008; 22(2): 211-21.
36. Eberhart NK, Auerbach RP, Bigda-Peyton J, Abela JR. Maladaptive schemas and depression: Tests of stress generation and diathesis-stress models. *J Soc Clin Psychol* 2011; 30(1): 74-104.
37. Saritas AD, Gencoz T. The mediating role of early maladaptive schemas in the relationship between maternal rejection and psychological problems. *Turk Psikiyatri Derg* 2015; 26(1): 40-7.
38. Shahamat F. Predicting general health symptoms (somatization, anxiety, depression) from early maladaptive schemas. *Journal of Psychology* 2011; 5(20): 103-24. [In Persian].
39. Kivity Y, Huppert JD. Does cognitive reappraisal reduce anxiety? A daily diary study of a micro-intervention with individuals with high social anxiety. *J Consult Clin Psychol* 2016; 84(3): 269-83.
40. Heinrichs N, Hofmann SG. Information processing in social phobia: A critical review. *Clin Psychol Rev* 2001; 21(5): 751-70.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

Structural Model of Direct and Indirect Role of Early Maladaptive Schemas on Social Anxiety with Mediation of Emotion Regulation

Ameneh Emami-Ezzat¹, Touraj Hashemi², Majid Mahmoud-Aliloo³

Original Article

Abstract

Aim and Background: Social anxiety disorder is the most common type of anxiety disorders that affects the performance and social communication. Among the factors influencing the development and maintenance of the disorder, is early maladaptive schemas and deficits in emotion regulation. The present study aimed to present the structural model of direct and indirect role of early maladaptive schemas on social anxiety with mediation of emotion regulation.

Methods and Materials: In this descriptive-correlation research, the study population consisted of all students of University of Tabriz, Tabriz, Iran, that among them, 300 students were selected using multistage cluster sampling technique. Young maladaptive schemas, Kanverd social anxiety and Gross and John emotion regulation questionnaires were used to the collect data. The data were analyzed using path analysis method.

Findings: Disconnection/rejection, impaired autonomy and performance, impaired limitation, other-directedness and over vigilance/inhibition schemas, due to emotional regulation, had positive and significant effects on social anxiety symptoms ($P < 0.01$). On the other hand, among the early maladaptive schemas, role of over vigilance, impaired autonomy and performance, and disconnection/rejection schemas in social anxiety were more prominent than the other-directedness and impaired limitations.

Conclusions: The findings indicated that not only social anxiety was affected by bad-functioning in maladaptive schemas but also the symptoms of this disorder was aggravated by emotion dysregulation; so that the negative effects of defective cognition on social anxiety were increased through defective performance of emotional regulation and aggravated the symptoms of social anxiety.

Keywords: Early maladaptive schemas, Emotional repression, Social anxiety

Citation: Emami-Ezzat A, Hashemi Tj, Mahmoud-Aliloo M. **Structural Model of Direct and Indirect Role of Early Maladaptive Schemas on Social Anxiety with Mediation of Emotion Regulation.** J Res Behav Sci 2016; 14(3): 339-47.

Received: 11.08.2016

Accepted: 20.09.2016

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

1- Department of Clinical Psychology, School of Education and Psychology, University of Tabriz, Tabriz, Iran

2- Associate Professor, Department of Psychology, School of Education and Psychology, University of Tabriz, Tabriz, Iran

3- Professor, Department of Clinical Psychology, School of Education and Psychology, University of Tabriz, Tabriz, Iran

Corresponding Author: Ameneh Emami-Ezzat, Email: amenehemami463@yahoo.com